

IV. évfolyam. Pozsony, 1902. május 20.

5. szám.

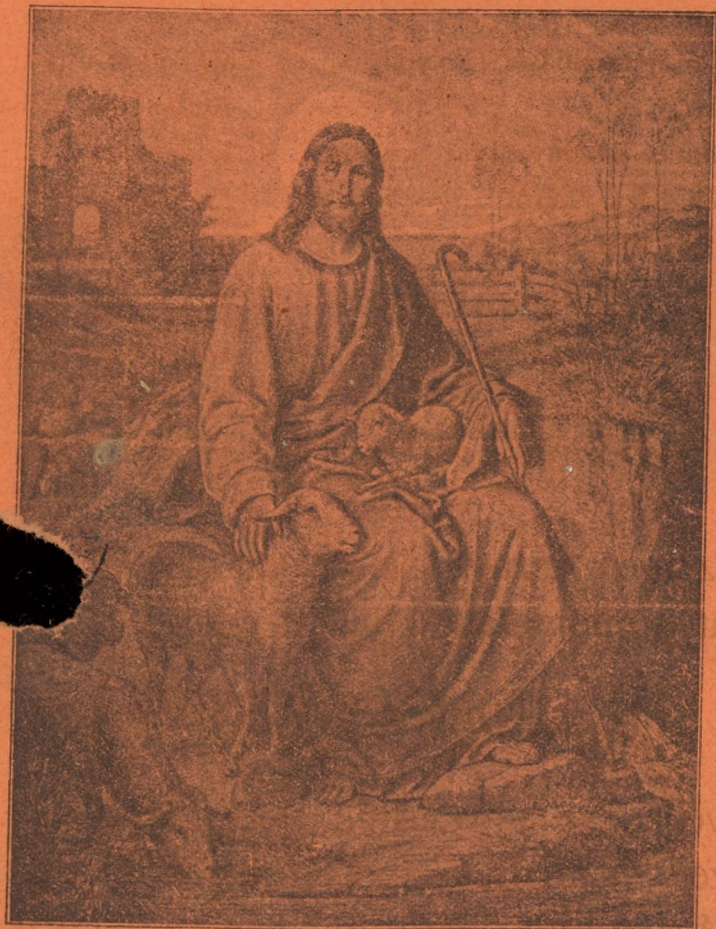
JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 20-ÁN.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 20-ÁN.

Egy szám ára 20 fillér.

Balassagyarmat,
Balassagyarmati Könyvnyomda Szövetkezet

1902

TARTALOM.

Pünkösdi ének	Szász Károly.
A Szentlélek munkája a bűnös em- berben	Kovács Sándor.
Luther aranymondásai (Folytatás) . .	Maszyik Endre dr.
Halleluja!	Szabolcska Mihály.
Az irgalmas asszony (Igaz történet.) .	Kada Elek.
Thurzóék háza tájáról	Krónikás.
Az egyházi élet köréből	

Az igen tisztelt lelkész, vallástanár író
urakat bizalommal kérjük, legyenek szívesek

a „JÓ PÁSZTOR“-t

t. híveik és tanítványaik közt terjeszteni. **Öt**
előfizető után tiszteletpéldányt adunk.

Mutatványszámokkal kívánatra készséggel
szolgál a kiadóhivatal: **B.-Gyarmati Könyv-
nyomda Részvénytársaság.**

JÓ PÁSZTOR

KERESZTYÉN CSALÁDI LAP.

SZERKESZTI
KOVÁCS SÁNDOR
THEOL. AKAD. TANÁR.

ÁRA:
EGY ÉVRE 2 KORONA. — FÉLÉVRE
1 KORONA 20 FILLÉR.

Pünkösd-i ének.

Nem mulandó világi jókért
Könyörgök hozzád, Istenem!
Szent lelked égi malaszfjáért,
Haggy — üdvömért — könyörgenem!

Haníts meg ama bölcseségre,
Atyám, mely a mennyből ered,
Mely a szívet átfutja, melyet
Csak az ért, ki téged szeret!

Mely boldogság téged szeretni,
Oh Isten, tetszeni neked:
A földön ez már megferemti
A mennyei örömekef.

Szent lelked bizni tanít benned
Egy boldogító öntudat
Egész szívemet elfoglalja:
A'ogy várhatom áldásodat.

Ez vezérel az igazsághoz,
Erényem erőssé teszi,
Ez vigasztal a szenvedésben,
A'ha szívemet bú vérezi.

Ez teremf tisztá szívet bennem,
Hegyelmedről ez biztosít,
Az életben és a halálban
Remélni, tűrni ez tanít.

Nem mulandó világi jókért
Imádkozom, jó Istenem,
Szent lelked égi malaszfjáért,
Haggy — üdvömért — könyörgenem!

Özász Károly.

A Szentlélek munkája a bűnös emberben.

Ap. Cselek. 1, 8 v.

Az idézett igék a menybe szálló Jézusnak utolsó szavai. Tartalmuk boldogító ígélet, a melyet eltékozolhatatlan örökségképen hagy tanítványaira, követőire, mindazokra, a kik benne s messiási hivatásában hisznek. A földi pálya végéről annyi testlankasztó küzdelem, annyi lélekemésztő gyötrődés után egy pillantásra befutja tekintete a megváltott emberi nem ezer viszontagságú multját és föl-emelő, nagy harcok árán biztosított jövőjét. Szemei előtt kikelnek sírjaikból az enyészni tért századok összes törekvéseikkel és keserű kiábrándulásaikkal; látja, mint keresi tépelődve, örökös remény és aggodalom között az emberi elme a boldogság útját s mint hull alá a magasból, a hová vágyai emelték, fáradt szárnyakkal, kimerülten a porba. A mitől égő szomjának enyhülését várta: véren szerzett földi hatalom és dicsőség, érzékingerlő, mámorlehellő gyönyör, emberöltők rabszolga munkájával rakásra halmozott kincs, a tér és idő végtelen birodalmának minden tájékaról összetalózott ismeret, a szívet nemesebb élvezetek mámorába andalító művészet, nem elégitette ki lelkét, mely ég felé tört, halhatatlanságának zálogát kereste. Az örömmek ízét, a mit a föld termett számára, elvette a nyomán járó lehangoltság, az elmulás szomorú sejtelme; még az élet eszményibb javai sem bírták gazdaggá tenni, keblébe békét, bizalmat, boldogságot plántálni. Mint az éhező vándor elégedetlenül távozik az útszéli lombos fa alól, mely csak hűsítő árnyékkal kínálta s a tápláló gyümölcsöt megtagadta tőle. Az ember fiának kellett eljönni a világra, hogy megtartsa, a mi elveszett vala, az emberi léleknek bizalmát visszaadja, előtte új, biztos ösvényt nyisson az ég felé, a hol romolhatatlan hajlék vár reá. Tanítása, tiszta élete s fenséges halála meggyökerezettette a valódi életcélját kereső emberben azt a meggyőződést, hogy igazi hazája nem a föld, mely siralomnak és bújdosásnak völgye, hanem a menny, a hol nem bánt többé az érdekek versenye, nem ingerelnek az élet kisszerű ellentétei; ő tanított meg arra, hogy az az egyes ember s az egész emberi nem legfőbb célja, hogy Isten országának útját egyengesse; a földi élet, mely annyi szenvedéssel és váratlan sikerrel próbál meg, tulajdonképpen a másvilág, az örök élet hazájának veteményes kertje. Csodálnunk kell az isteni kegyelem kimeríthetetlen gazdagságát és mélységét, hogy nemcsak kitűzi elénk a méltó életcél, a szeretet országának uralomra juttatását, hanem az embert avatja e nagy

hívás főszközvé s elküldi szent Lelkét, hogy e dicső munkára buzdítson, az önfeláldozásra erőssé és készsé tegyen. Ezért a pünkösdi ünnep a földre lehajló isteni szeretet örök dicsőségű emlék-ünnepe. *«Veszitek a Szentléleknek erejét, minek utánna eljövend tireátok és lesztek nékem tanúim mind a föld szélső határáig.»* Más szavak, de a tartalom ugyanaz, mert Jézusnak úgy leszünk igazi tanúbizonyosságai a világ előtt, ha Isten országának munkásaivá szenteljük magunkat, ha minden gondolat, mely agyunkban születik, ha minden érzés, mely szívünket megdobbantja, minden mozdulat, mely izmainkat feszíti, ezt a nagy, egész korszakok erejét, és lelkesedését követelő eszményt szolgálja. A ki e czélt a mulandó lét fárasztó kicsinyes összeütközéseiben föl tudja ismerni, a kit ellenállhatatlan varázsszal megragad e szent eszményért való küzdés vágya, a kiből e vágyat erős elhatározással érlelte az önvizsgálat s Isten nagyságos dolgainak szemlélete, hogy példája másokban is nemes lángot gyújt, az már valósággal tanúja Jézusnak, valósággal munkása Isten országának, annak szíve a Szentlélekben Isten hajlékává lett, az igazán a teremőnek képét viseli lelkén s az még esendő portestét is megdicsőíti szent áldott munkájával! *A Szentlélek tesz bennünket Jézus tanúivá a világ előtt.* Ereje az igazakban és bűnösökben egyiránt hat és működik; csak a hívő szemnek föl kell ismernie jelenlétét, munkájának Istenáldotta gyümölcsseit.

Vizsgálatunk tárgya az, mikép teszi a szentlélek ereje a bűnösöket a világ megváltójának tanúivá, mikép szenteli fel őket Isten országának szolgálatára?

Kétségtelen, a bennünk élő lelkiismeret tesz bizonyosságot róla, hogy Isten előtt egyetlen ember sem igaz s mi mindnyájan bűnösök vagyunk, a testi élet rabjai, a kik életünknek minden idejében az önzés oltárán áldozunk s a föld javainak kapzsi szeretetével naponta megtagadjuk, mondhatni: keresztrefeszítjük belsőkben a Krisztust. Még az Isten házába is elhozzuk a világ szeretetét; míg hangunk belévegyül a hívek énekébe, — a gondolat távol, idegen mezőkön, bűnös úton jár. Azonban a figyelmes szem, mely az ember életének nemcsak külső jelenségeit vizsgálja, hanem megkísérti a rugók rejtett világának földéítését, kétféle bűnös embert ismer. Az egyik teljesen rabszolgája a bűnnek, a testi indulatoknak; a fölszabadulás, új élet után még vágyat sem érez, sőt a hosszas megszokás valódi életelemévé, boldogság, életöröm forrásává tette a bűn rabszolgaságát. A testi ösztönök előtt való feltétlen meghódolását igazolni próbálja ingadozó elméletekkel, fővényalapra épített okoskodásokkal, a miket a világ bölcseitől tanúlt. «Az ember is a természet gyermeke;

életcélja közös minden teremtményével, hogy magának s fájának a létet, fenmaradást, uralmat bármily nehéz munkával, bármily erőfeszítéssel biztosítsa. Az életösztön működésének bizonyosága, a létfenntartásnak főbiztosítéka a rideg, a kérlelhetetlen, a martalékra leső önzés. Az embereknek is, mint minden élőnek s élni akarónak egyetlen erénye az erő, a hatalom, egyetlen bűne a gyengeség és kímélet. Aki nem önző, a ki oly balga, hogy saját érdekének érvényesítéséről mások kedvéért vagy igazi léttel nem bíró eszmények, szétfoszló ábrándok reménlett diadaláért lemond, saját léte ellen tör s oktalanul, dőrén oda veti magát az erősebbek, éhesek prédájául.» Az ilyenekben, akiknek erő és önzés az evangéliomuk, alszik minden nemes mag, a mit a szülők és tanítók áldott keze hintett el a jövő reményével egykor, s a mit a család, az iskola és templom jótékony melege hasztalan próbált kicsíráztatni, fölnevelni. *Eljöttek az égnek madarai s elkapdosák azt.* Bennök az emberi nemnek egyetlen nemes törekvése sem talál viszhangra vagy szánó részvétre, jégkeblök fásúlt szívet zár, Istent, erényt gúnyolva taposnak.

Bármily hihetetlennek lássék a Szentlélek ereje e megátalkodott szívek vaskérgén is áthat. Működésének első foka az, hogy meggyőzi őket az annyira kedves anyagi világ javainak hiábavalóságáról, elmulandó álom voltáról szemben a tökéletes, eszményi világgal; megingatja hitöket lelkök bálványjaiban, s mikor nincs már menedékök sehol, fölemeli őket azzal a szóval: Az Isten szeretet, s könyörül az ötet félőkön. Így emelkednek föl fokról-fokra a bűntudatig, a mely töredelmes bánatot terem s felébreszti az új, a nemesebb élet után való sóvárgást. Megszállja őket valami szent sejtelem, hogy mást is kér a lélek, mint renyhe szórakozást s a legtökéletesebb öröm, amit az élet adhat, ha nagy eszmények szolgálatában hal el lassan a sziv verése s szünetlen önfeláldozásban törik meg a test. Azonban még e kérges szívek sem egyformák, egyesek fogékonyabbak a többinél. Némelyik a kiben még föl-fölélednek az ártatlan gyermekidők szent hagyományai, a kiknek képzelete előtt a nyugalmas magány óráin időnként föl villan az elköltözött édesanya aggódó tekintete, könnyes szeme, ahol szelíd, hol súlyos, dorgálva áldó atyai kéz, ez emlékek hatása alatt megtisztul és Istennek tetsző útra tér, megtagadja múltját s egész lelkével a jövőnek él. Meghalt s új életre támadott föl. Keresztyén testvéreim, a Szentlélek volt az a láthatatlan titokzatos hatalom, mely az elfeledett mult képeit megérezkítette az örvény szélén álló ember előtt, hogy általuk megmentse. Másokra azzal hat, hogy föltárja előttük a természet és erkölcsi világ jelenségeinek végtelen gazdagságát, törvényszerű életét s a jelenségekben fölismerteti a bölcs

és jóságos intéző kezét, melynek alkotásit harmatcsepp s virágszál hirdeti. De aki az isteni szeretet hatalmas tényeiből olvasni nem tud, a ki Isten adományait, melyekkel minden embert egyiránt elhalmoz, hálaadás nélkül fogadja, ahhoz a sebes villám, a félelmes mennydörgés, a zengő zivatarok feddő nyelvén szól, nehéz kereszttel látogatja, elcsüggeszti, hogy e levertségből, csüggedt hangulatból a lelki életnek új hajnalát, nemesebb irányát sarjaszsa ki. Veszendő lélek az, melyet sem a patak módján kiáradt szeretet, sem a dorgáló vessző nem bír igaz töredelemre, Isten országának szolgálatára! Azonban a Szentlélek munkája az emberben nagyon ritkán marad gyümölcstelenül; a tövisekkel rakott betegágyon, a végső óra ütésekor, a midőn a lélek válni készül porházától, az is magába száll és Istenéhez emelkedik, a kinek élete mindvégig terméketlen maradt, sőt átka, csapása volt környezetének. Ez a megalázkodás, töredelmes bánat lemos lelkéről minden szennyet, ami az élet piacznán rátapadt s a Jézus nevében bizalommal jelenik meg ama nagy napon ítéletre, mert hiszen az Istennek báránya elvette a világnak bűneit. A Szentléleknek e nehéz, de áldott munkáját szépen jellemzi az egyházi költő, a midőn így szól:

«Te szülöd újjá a kemény szívet,
A hitetlenből építész hívet,
Hét ajándékkal szépen harmatozol,
Adván lelkünknek felvont kezívet,
A sátán ellen velünk táborozol.»

A Szentlélek e megátalkodott bűnösök, az anyagi világ hódoló rabszolgái előtt, mint az igazságnak lelke jelenik meg, mely igazságra vezérel és az igazság megismertetésével szabadokká tesz a bűntől, az önzés uralmától, mely minden bűnnek gyökere. A bűnösök másik csoportja, a gyengék, az ingadozók, a kishitűek úgy ismerik, mint az erőnek lelkét, mely életök minden válságában, pályájuk minden fordulóján velük van, mint tanácsadó, bátorító és segítő isteni hatalom. Nem elégszik meg azzal, hogy a kőkemény földet feltöri s a belé hullt magot életre hívja, hanem, midőn kikelt és növekedik, folyton ápolja, neveli szerelme meleg verőfényével, termékenyítő, esőjével. Munkásságának módja az egyének természete, sajátsága szerint változik, de célja mindig ugyanaz, hogy az ember lelkét Istenhez emelje.

A bűnösök második csoportjába, mint már említettük, a gyengék és ingadozók tartoznak. Bennök már megkezdődött az újjászületés, a Szentlélek munkája; fölismerték s bánják bűnös voltukat, a megjobbulás vágya erős elhatározássá, szent szándékká érett lelkökben;

a nagy eszmény, Isten országa megragadta őket s szemeik nem a múltba néznek többé, hanem a jövőndő ismeretlen, de ép ezért vonzó tájékei felé; tekintetök nem múltóhoz tapad, hanem a romolhatatlant, a maradandót keresi. Azonban az úton, a melyekre a Szentlélek ereje vezette őket, gyakran megtántorodnak, elcsüggednek. A világ, a melynek jármát előbb hordozták, annyi láthatatlan erős szállal bilincselte őket magához, hogy nem bírják a hálót szétszakítani; a világ szerelme, melyet a Szentlélek elszenderített bennök, a szégyenletes mult emléke mint valami titokzatos, eltörhetetlen fék gátolja őket a fölszabadulásban, a cél felé való szent törekvésben. Oly félelmes hatalomnak látszik előttök a bűn szolgálása, a mely ellen egész lélekkel küzdeniök kell, oly elérhetetlen távolságban látják a teljes diadalt, az ígélet földét, annyi csábító szó édesgeti őket a munka terhes mezejéről a tétlenség nyugalmas ölébe, vissza az elhagyott ösvényre, annyi lenézés, gúny, gyanyúsítás kíséri az új pályán, hogy gyenge lábuk megbotlik, akaratuk elerőtlenül s fásult közönnyel várják jövőndő sorsukat.

A világ azzal hiteget, hogy gyönyörüségei táplálják, megelégtetik a lelket, mely csak akkor boldog, ha feledheti, hogy nagy s nehéz hivatása van, ha gond nélkül elmerülhet a földi örömök zajló hullámaiban. Minek járnai az erény tövises utján? mit vérezzem lábamat göröngyein, midőn a bűn oly csábítóan hívogat taposott útja felé? Miért szenvedjek az erények után törekedve, midőn a bűn örömet ígér, a melynek mámorába elfojthatom aggódo lelkiismeretem vádoló szavát? A másikat elcsüggeszti sülyedt állapotának látása. Bűnös vagyok, természetem romlott, nincs erőm arra, hogy a bűn szakadatlan kísértéseit legyőzzem, nem keserítem lelkemet hiú haszontalan erőlködéssel. Az emberek legnagyobb része minden küzdeés, fáradság nélkül szeretne eljutni a tökéletesség révébe. Ujjászülni valami isteni erő által egy pillanat alatt. Pedig az emberben a jónak magva épen oly nehezen fejlődik, mint a természetben a növénymag. Hogy a mag kikeljen, szüksége van a termékeny földre, termékenyítő esőre, meleg napsugárra. Évek múlnak el, míg a fa első ágát hajtja, évek, míg hajtásain az első gyümölcs megéri, évtizedek, míg sűrű lombkoronájának árnyékában megpihen a fáradt vándor s galyai közt fészket rak a madár. Sok elemi csapás éri; szárazság, mely zöld leveleit megfonnyasztja; támadnak nagy viharok, a melyek ágait letördelik, megrázzák tövestül. Ily lassan nő a jó mag az emberi szívben. Hosszú idő multhatik el, míg gyümölcsöt terem; csapások érik, mert a léleknek is van szárazsága: a közöny; vannak viharai: a nagy lelki furdalások és szenvedélyek, a melyek letördelik a gyenge csemete hajtásait. Hány emberben fölébred az

undor a pusztán állati ösztönök kielégítését szolgáló here élet iránt, hány emberben felébred a vágy Isten országa után, de nem erősül tenni tudó akarattá, megmarad bátortalan vágyódásnak; hasonló a gyenge lángú pásztortűzhöz, a mit egy váratlanul keletkezett szél-roham elolt. Pedig a kitűzött czélhoz csak az jut el, aki hű marad hozzá, akit sem a feladat nagysága el nem riaszt, sem erejének gyengesége el nem csüggeszt.

Ez elcsüggedés, megtántorodás ellen a Szentlélek fegyverez föl bennünket kegyelme drága ajándékaival. A bűn félelmét eloszlatja a bűnbocsánat biztos, megnyugtató ígéréssel, a min a világnak nincs semmi hatalma. *Nem akarja az Úr a bűnösnek halálát, hanem hogy megtérjen és éljen.* Kezünkbe adja a leggyőzelemből fegyvert, szent ígérének világát, hogy el ne tévelyedjünk, a csalárd világ szavára ne hajtsunk. Megtanít arra, hogy a ki a világnak él, tulajdonképpen a halálúak él s a ki Istennek szolgál, tulajdonképpen örök üdvösségének szolgál. Segedelmével megkezdhetjük lelkünkben a nagy munkát: gyomlálhatjuk, írthatjuk vétkes hajlandóságainkat, a világ szerelmét, a hamis szégyenkezést, a mik mind gátolják ujjászületésünket. Az ő segedelme nélkül semmik vagyunk, pusztá sár, omlott por, a mit a szél elfú.

Ha ő segít, mi sem nehéz,

Ha ő elhagy, erőnk elvész.

Igazságnak, erőnek és szeretetnek Lelke, buzgón kérünk téged, szállj alá a te népedre. Világosítsd meg elménket, hogy gyarlóságunk porából hozzád igyekezzünk. Hajtsd magadhoz szívünket, hogy a te útadat megszeressük. Adj erőt, hogy szent feltételünkhöz mindvégig hívek maradjunk. Ámen!

KOVÁCS SÁNDOR.

Luther aranymondásai.

(Folytatás.)

Egyedül Isten ígében kell hinnünk, minden kételkedés nélkül.

«Ne merüljeteK bele a mélységes gondolatokba és ne fogadjátok be azokat, mondja Márton dr., hanem csatlakozzatok a keresztyén egyházhoz és tartsatok azzal a kis csapattal, a melynek körében az Isten ígését tisztán tanítják. Mert itt Isten maga van jelen, itt ő vígasztal és segít, a mint Krisztus Urunk is mondja (Máté 18., 22.): «A hol ketten-hárman egybe gyülekeztek az én nevemben, közöttetek vagyok.»

«És itt bizton higgyétek, a mit én Luther dr., vagy az Isten igéjének valamely más szolgája, avagy általán valamely keresztyén a szentírásból és az Isten igéjéből hirdet néktek. Mert én és minden egyes, igaz predikátor Istentől vettünk parancsot és hatalmat, hogy titeket tanítsunk és vigasztaljunk; azért bizton higgyetek az én beszédemnek.»

Óh, mely drága dolog a gyónás és oldás! De még ma sem hiszik, hogy az én beszédem Istennek igéje, avagy, hogy az oltári szentségben Krisztus Urunk valóságos testét és vérének veszszük, avagy, hogy a keresztségben Krisztus vére bűneinktől megmos és megtisztít minket. Pedig, hogy én Istennek igaz és tiszta igéjét tanítom és hirdetem, erre lelkemet és életemet teszem fel. Mert a mit én és az evangéliumnak, vagy Krisztusnak bármely más hűséges szolgája a maga hivatalában Isten parancsolatjából mondunk és cselekszünk, tanítva, prédikálva, vigasztalva, büntetve, kereszttel és Úrvacsorát szolgáltatva és oldozva, azt mind maga Isten cselekeszi általunk és bennünk, mint az ő eszközeiben. Ha hát hiszed ezt, úgy üdvözülsz, ha pedig nem hiszed, úgy elkárhozol.

És ha ép ez okból magamat hitben szilárdan az Isten igéjére bízom, az én hitelenségem azért mindezt nem rontja le, nem is semmisíti meg. Mert ha én neked száz aranyforintot adnék és azt számodra az asztal alá tenném, te azonban ezt ne hiunéd, hanem mondanád, hogy ólom, vagy réz az, mit segíthetnék ez ellen, ha aranyat adtam neked. A hiba benned van, mivelhogy nem hiszed azt; az mégis csak arany, bár ha te nem is tartod annak. Tehát ne hazudtoljátok meg az Istent, a kinek ő örök életet ígér, annak biztosítja is azt és nem csal meg; csak azon legyünk, hogy ezt higgyük és igaznak tartsuk.

A kik a tiszta Istenige birtokában vannak és ahhoz erősen ragaszkodnak, azok a szegények. «A hol Isten igéje, vagy az evangélium tisztán és hamisítatlanul van meg, ott, a mint Krisztus mondja szegénység is van, hogy a szegényeknek hirdessem az evangéliumot, avégett küldött engem az Úr» (Máté 11., 5.) Valaha a haszontalan tunya, rest és istentelen kolostori népséget tejbe-vajba tudták fürösztetni, pedig testünk és lelkünk, vagyionunk és becsületünk miattuk vezett el; most a keresztyén tanítóknak egy fillért is nagy kellelten dobnak oda. Bálványozásra és képmutatásra van pénz elég. Ott a Baálpapok példája, a kik közül Jezabel királynő 800-at etetett asztalánál (I. Kir. 18., 19.); ámde Illésnek menekülnie kellett az országból és nem volt senki, a ki eltartotta volna, mignem a sunemi özvegy adott szállást és ételt neki (I. Kir. 17., 10.).

Kallélujá!

Kallélujá, földámadt a tavasz!...
 Tüveken, fákon szép rügvet fakasz.
 S a himbóázó rüggy virággá fessle:
 Ax örök Szép egy-egy új gyöxedelme!

Kallélujá, földámadt a tavasz!...
 Embert nyelven azt példázza ax:
 Előb-utóbb, a sorvut bárleegy essék,
 Csak győz itt a szeretet és melegség!

Kallélujá, földámadt a tavasz!...
 Szívem, — nem illik hozzád több panasz.
 Késő, megvan írva minden kis fűszálon:
 Kegye se sem égex hiába a világon!

Szabolcska Mihály.

Az irgalmas asszony.

Igaz történet.

A Vidáék házához napos vendékként köszöntött be a szerencsétlenség, állandó tanyát ütött benne a bánat.

Az öreg Vida Jánosban még az irigység se talált egy mákszemnyi hibát. Becsületben, kötelesség-tudásban nevelte gyermekeit; munkájának verejtékével érdemelte ki az Isten áldását, tisztelte minden ember jussát, s gazdag, koldus egyforma bátorsággal nyomta meg az ajtója kilincsét. A feleségét is hozzá teremtette az Isten. Az Örzse néninek olyan szelid volt a nézése, mint ha a jóság angyala tekintett volna ki a szeméből. Bánatot örömet hűségesen megosztott ő urával, s a keze gondozta házat nemcsak a rend meg a tisztaság, hanem a jóságos szeretet avatta fel a békés családi élet templomává. Ilyen jó pár méltán számíthatott arra, hogy ha majd beköszönt az öreg kor ideje, hát az igazságos teremtő boldogságot áraszt a kiérdemelt pihenésre. Csalódtak az öregek.

Egy év leforgása alatt eltemették az egész családjokat, s egy év után újra oda állították a pitar elé a szent Mihály lovát, hogy a bánattól megtört Örzse nénitől elvigyék öreg életű párját. Ellepte a nép az udvart, hogy könnyező szemekkel kísérik ki az utolsó pihenésre a község legérdemesebb tagját az öreg Vida Jánost.

Még a kőszívű ember lelke is megeshetett azon a szegény özvegy asszonyon, a ki egymagában maradt az öreg házban, s a ki a helyett, hogy élte nek hátra lévő napjait boldog családi körben

tölthette volna el, nem csinált egyebet, mint hogy egyik könnyet a másik után hullatta el a kedves halottak emlékére.

De hát azt tartják, hogy minden fájdalomnak legjobb orvossága a «tűröm olaj.» Örzse néni is túrt, meg az Isten akaratában való megnyugvásban gyakorolta magát. A rá maradt gazdaságot szorgalmasan vezetgette s a nép, mely hamarabb el szokta feledni a fájdalmat, azt gondolta, hogy az Örzse néni szívéből is kipusztult a bánat. Volt is a dologban valami. Isten tudja, hogy miféle talizmánlt lelt az a magában maradt özvegy asszony, de annyi bizonyos, hogy a nagy csapás után alig egy esztendőre csak olyan jó kedvű mosolygós asszony vált az Örzse néniből, mint a milyennek boldog életében ismerték. A kik találkoztak vele, s látták, hogy milyen tűzről pattant mozdulattal végzi a dolgát, azok elmondogatták magokban, hogy a kora daczára is helyre menyecske számba megy még az Örzse néni.

Igy gondolkozott tő szomszédja az öreg Baracsi Pál is. Ez az öreg házsártos özvegy ember, a ki magának meg az egyetlen fiának össze szerette volna kaparítani az egész világ vagyonát, addig hánytavetette a Vidáné állapotját, hogy egyszer csak oda lukadt ki az esze járása, hogy jó volna ezt a két szomszéd portát olyan formán egybe szakítani, hogy összekötné a maga kezét a jó módú özvegy asszony kezével. Nem is sokat teketóriázott Baracsi uram, hanem egy vasárnap délután belebújt az ünneplő mándliba, átballagott a szomszéd asszonyhoz, aztán egy kis fenékkerítés után azzal állt elő, hogy mivel Isten rendelése szerint nem jó az asszonynak meg az embernek egyedül lenni ezen a földön, hát gondoljon egyet Vidáné asszonyom, aztán legyen az ő élete párja.

Bizony az öreg Vidáné nem sokat gondolkozott, hanem egyszerre kész volt a felelettel. Elmosolyogta magát, aztán azt válaszolta szelíden, hogy köszöni a megtisztelést, de ő már ebben az életben letett arról a dologról. Jobb volna, ha a házasság helyett Baracsi uram is azon gondolkoznék, hogy a hátra lévő napjait olyan munkával töltené el, a melylyel a másvilágbeli jussát gyarapítaná. Már ő csak meg marad a maga állapotjában s úgy morzsolja le végső napjait.

Szépen volt ez elmondva, de mégis annyit jelentett magyarány hogy fel is út, alá is út. Baracsi uram is szót értett belőle, de a helyett, hogy harag nélkül ballagott volna haza, boszút esküdött az özvegy fejére. Az ilyen fajta ember, a ki csak a pénz után vágyódik, nem nagyon válogatja meg azt az eszközt, melylyel árthat annak, a ki utjába áll haszonleső tervének. Még az nap elkezdte a boszú munkáját, mert olyan pletykákat terjesztett a malom alá gyűlő emberek között, a melyek annak a magában álló özvegynek, a becsü, letében gázoltak. Azt gondolta Baracsi uram, hogy ha majd a sok rossz hírre elkeseredik az asszony, hát majd akkor újra átlép hozzá ő kigyelme s nagylelkűen azt mondja: No szomszéd asszony, nem lehet annak a csúfos pletykának másképp véget szakítani, csak úgy, ha oda adom az én becsületes nevemet kigyelmednek. Szépen ki volt okoskodva az a terv, csak hogy nem olyan kocsi volt a Vidáné esze, a melyen Baracsi uram fogta a kezében a gyepőt.

Bizony rosszul esett annak a szegény asszonynak, mikor becsületben töltött hosszú évei után egyik is másik is a különféle csúf hírt hordta a fülébe.

Hanem azt gondolta, beszélhetnek akármit, ő marad az a ki volt.

Mikor javában folyt a pletyka, abban az időben egy jóraivaló dologról kezdtek az emberek gondolkozni. Szűk volt az iskola, hát arról beszélgettek, hogy szükséges meg üdvös volna egy nagy iskola épületet emelni, hogy a község minden gyereke részesüljön abban az oktatásban, a mely leghatalmasabb eszköze a haladásnak meg a jóraivaló életnek. Szép volt az a terv, csak hogy nem volt hozzá pénz. A jótékonyosság pedig a mai világban olyan ritkaság mint a fehér holló.

Elhatározták mégis, hogy gyűjteni fognak. El is kezdtek. Mikor a Baracsi házához értek, az a Baracsi, a kinek tizenhat ökör fordult meg az udvarában, nagy bögyösen kivágott egy forintot s úgy beszélt, mintha az ő egy forintjából épülne fel az iskola.

Mivel ajándék-lónak nem nézik a fogát, a gyűjtő-ember megköszönte az adományt s át akart ballagni a Vidánéhoz. Ebben a szándékában azonban megakasztotta Baracsi uram. Azt mondta, hogy ha jót akar, hát oda ugyan be ne tegye a lábát, mert az az özvegy olyan házsártos, hogy ha ilyen pénztgyűjtő-ívvel mennek be hozzá, hát pénz helyett piszkafát vág a gyűjtő hátára. Erre aztán a szegény gyűjtő polgártársnak annyira bokájába szalasztotta a bátorságot, hogy szép csendesesen elkerülte a Vidané házát.

Az öreg Vidané tudott az iskola-dologról s csak várta-várta, hogy mikor kerül hozzá a gyűjtés. Addig várt, míg egyszer azt hallotta a piacon, hogy befejezték a gyűjtést, de biz szomorú az eredmény. Nem lesz az iskolából semmi, mert még ezer pengő híja van annak az összegnek, a mibe az épület kerül.

Megütődött ennek a hírnek a hallatára. Hát ő nála miért nem voltak? Hát az ő pénze nem kellett a községnek? Elgondolkozott magában, de nem szólt senkinek egy szót se, hanem hazaballagott, kinyitotta a szekrényt, egy kis papirosba összetakargatott valamit, aztán bement a paphoz.

— Nekem ugyan se ijam, se fiam nincs, tiszteletes úr, ámde mivel az Istennek vélek azáltal jót tenni, ha az iskola szent ügyére tehetségem szerint áldozok, legyen szíves tőlem elfogadni egy kis adományt.

— Ugyan mi változtatta meg Vidané asszonyom lelkét, hogy mikor gyűjtöttek, akkor nem adott semmit, most meg adni akar?

— Hisz nem volt nálam senki!

— Nem-e? Hisz azt mondják, hogy piszkafával felelt a kérésre.

— Nem tudom, ki fogott rám ilyen csúf vádat. Akárki tette, Istennek számol vele. Elhoztam a pénzt, tessék átvenni.

— Örömmel fogadom az adományt, habár szomorúsággal mondhatom, hogy vele nem lendíthetünk a dolgon, mert oly csekély összeg gyűlt össze, hogy még ezer forint híja van a költségnek. Isten tudja, hogy mikor kuporgatjuk össze ezt a nagy összeget.

A tiszteletes úr kezdte kibontogatni a papírost, de látva maradt a szája, mikor a papírból ezer forint fordult ki a markába.

— Ezer forintot hozott kigyelmed?

— Nem tudom, jól számoltam-e meg, de annyit akartam hozni.

Az ősz pap szemében könyek ragyogtak erre a nemes cselekedetre s a mint szeretettel fogta meg az öreg kezét, remegő hanggal kérdezé:

— Az Isten jutalma el nem marad, de micsoda elismerést adhatunk mi, emberek, kigyelmednek?

— Egyet kívánok, tiszteletes uram!

— Mit?

— Azt, hogy ne mondja meg a nevem senkinek. Hirdesse ki a szószékből, hogy lesz iskola, mert egy névtelen, buzgó hívő ki-pótolta a hiányzó összeget, a ki nem akar hivalkodni a jótettel.

Sokat élt az öreg pap, de ilyet még nem látott. Sok szép prédikációt tartott, de sohase mondott olyan szépet, mint mikor a névtelen hívő adományát hirdette ki a szószékből.

Sokat találgatták az emberek, hogy ugyan ki volt az a névtelen adakozó? Egyik az uraságra fogta rá, a másik a püspököt gondolta, a harmadik arra, a negyedik arra gondolt; de egyiknek se jutott eszébe, az az öreg özvegy asszony.

Milyen ünnep volt az, mikor az új iskolát felavatták. Mai napig se feledték el ezt a szép napot.

Mikor az ünnepély elkezdődött, mindenki az emelvény mellé iparkodott jutni, hogy jobban hallhassa a tiszteletes úr szónoklatát. Az öreg Vidáné is ott álldogált a tömeg között, s bár nem furakodott, egyszer csak egy goromba szó hangzott felé. Az öreg Baracsi gúnyos hangon azt kiáltá felé: mit furakodik itt kigyelmed? Egy krajcárt se adott, mégis így tolakodik, mintha az ő kegyelméből épült volna fel az iskola!

A gunyolódásra hajló nép elkezdett nevetni, de a tiszteletes úr elkezdte beszédjét. Nem mondta meg annak a nevét, a ki az ezer pengőt adta, de olyan szépen lefestette annak a névtelennek az állapotját, hogy mikor a beszédét befejezte, dörgő éljenzésbe tört ki a nép s mintha az Isten sugalta volna a lelkükbe, egy szívvel egy lélekkel kiáltották: éljen a Vida Jánosné!

Baracsi uram jól tette, hogy elballagott, mert ugyan sok pocskot hallott volna a fejére hullani, s talán megütötte volna mérgében a guta, ha azt látta volna, hogy az emberek, hogy tolongottak a szerény könyező öreg asszony köré, a ki nem győzte nyujtogatni a kezét a kis gyerekeknek, a kik szülei parancsára hálaadó csókot nyomtak arra a jótékony kézre.

Ettől a naptól fogva kalapot emelt mindenki az özvegy előtt, pedig az az özvegy azután is csak egyszerűen viselte magát, mintha ő volna a község legszegényebb asszonya.

Még a templomban se rukkolt előre. Megmaradt a régi helyén, bár a jótékonyága olyan volt mint a bibliai olajos korsó, a melyből so' se fogyott ki az áldás. Ha valahol szegényen, ügyefogyotton vagy árván kellett segíteni, a Vidáné erszénye mindig nyitva állt, s nem volt panaszos ember, a ki az ő szavában nem lelt volna vígasztalást.

Végre az ő napja is elérkezett. Az Isten magához szólította az ő szolgálját. Az öreg Vidánét is eltették arra a kis helyre, a hol

családja aludta az örök álmát. Nagy részvéttel kísérték ki a kis temetőbe, s a temetés után való napon még jobban látták az emberek, hogy ki volt az a szegény özvegy asszony.

Mikor a testamentumot felbontották a meglepetés moraja hangzott az ajkokon. Sokkal több vagyont hagyott hátra mint a mennyit gondoltak, s ha bár rokonairól nem feledkezett meg, nagy érték volt az, a mit jótékony célra hagyott.

A halála óta sok idő múlt el. Nem élnek már azok közül, a kik ismerték, de a neve nem veszett feledésbe. Mikor nem rég ott jártam a községben, a kis temetőben egy szép köemlék vonta magára a figyelmemet. Megkérdeztem a temetőcsőszőtől, hogy kié ez a szép síremlék? Az öreg szinte neheztelve nézett rám, hogy nem tudom, hát kié lenne másé, mint a Vida Jánosnéé? Erre aztán eszembe jutott az öreg Baracsi Pál is. Azt kérdeztem, hát az öreg Baracsi Pálnak melyik a sírja?

Azt felelte rá az öreg, hogy Isten tudja. Senki se emlegeti, senkise gondolzza.

Ézt ugyan magamtól is elgondolhattam volna, de az is eszembe jutott, hogy ha a Vidáné sírját se tudnák merre van, megtartja az ő nevét az a szép iskola, árvaház meg kórház, a melyek ott állanak a templom körül s a melyek örökké hirdetni fogják, hogy élt itt egy nemes szívű asszony, a kinek Vida Jánosné volt a neve.

KADA ELEG.

Thurzóék háza tájáról.

Thurzó György 1597-ben Olaszországban járt s mikor épen haza felé tartott, Frangepánék ozoli várában érte a hír, hogy egyik kedves leánykája meghalt, el is temették s legfőlebb kopersóját láthatja még. Éjjel-nappal utazott, hogy minél előbb otthon teremjen lesújtott hű felesége vígasztalására, de egyik szolgáját mégis előre küldte egy gyönyörű levéllel, enyhítse legalább az szívének fájdalmát. Ezt a szép vígasztaló levelet a «Jó Pásztor» olvasói rég ismerik (1900. évben adtuk ki). Előfordúl benne az a vígasztaló sor is: «Éz egy mostani ránk bocsátott kereszt helyett tíz vígasztalással és tíz jóval látogat meg a jó Isten.» Máshol is kifejezi reményét, hogy az Úr az elvett kicsiny helyett másikat ültet az ő családjuk szép kertjébe.

És Isten megjutalmazta, megáldotta őt hitéért, mint hajdanta Ábrahámot megáldotta. Az ő sorsából is megtanulhatjuk, hogy a kinek az Isten minden bizodalma, az meg nem csalatkozhatik. Thurzónak mind a két házasságából csak leányai születtek; mint istenfélő ember, igaz keresztyén szülőhöz illő örömmel és hálával fogadta az égnek ezen ajándékait is, de maga is, felesége is szerette volna, ha már egyszer fiut is hajtana a

családfa. Ha születnék, a kire rá hagyhatná nevét, háza hagyományait, a mikor az ő földi élete dülőre fordul. Isten meglátta a rejtezkedő vágyat s 1598-ban fiucska született a bitsei kastélyban. Talán azért is, hogy pótolja a még eleven veszteséget s feledtesse a halni nem tudó bánatot. Thurzót hazafi kötelessége távol tartotta a háztól, a török ellen táborozott Buda alatt, de a jó hírre örömtől áradó levelet írt Bitsére feleségének. Későbbi leveleiben is mindig tudakozódik a kis Imriske felől, a ki egy időre fontosabb személy lett valamennyi nénjénél. Nagy volt Thurzó boldogsága, mikor Czobor Erzsébet maga írta levélben tudatta vele, hogy már fölkel a gyermekágyból és egészsége visszatért. A férj válasza találóan jellemzi e két kiváló lélek belső viszonyát.

«Meg nem írhatom, minemű nagy örömöm volt a te leveleden, a melyet a magad kezdeddel írtál én nekem, főképen azt írod, hogy alkalmas egészségben vagy. Nagy hálákat adok is azon az én Uramnak és Istenemnek, hogy legelsőben a szülésnek idején veled lévén, haláltól és egyéb gonosz szerencsétől megoltalmazott; a mi könyörgésünket meghallgatván jó voltából szép fiumagzattal megáldott, hogy az ő szentegyházának tagja lehessen, a keresztséget jó erőben megérni adta; gyermekágyadban kegyelmesen minden lelki és testi gonoszoktól megoltalmazott; egészségedet alkalmason megtérítette; hogy az ő egyházába mehess, jóvoltáért hálákat adhass, kis fiunkat ő szent felségének ajálhassad, nagy irgalmasságából és jóvoltából kegyelmesen megengedte. Mely jóvoltáért a mi Urunknak és Istenünknek soha elegendő hálákat mindketten nem adhatunk, mindazáltal dicsérjük és áldjuk a mi Istenünket, kinek legyen dicséret és áldás mindörökké. Könyörgök azon is ő szent felségének, hogy ez után is mind engem, mind téged maga szent oltalma és gondviselése alá vegyen, fiunkkal és leányinkkal egyetemben jó egészségben és minden lelki és testi áldásaiban szent fiáért sokáig megtartson. Mostan pedig magam egészsége felől, édes szívem, azt írhatom, hogy Istennek hála, jó egészségben vagyok. Budát váltig lőtetjük, de a gonosz esős idő miatt mind ez ideig is meg nem ostromolhatták. Az ellenségnek jövedele felől, ki megsegíteni igyekeznék, bizonytalanok. Hogy ha az idő szenvedné és magunk is tovább is megállhatnánk, mégis jó remétségünk volna ismét, hogy az Úristen a keresztyének kezében adná, kit engedjen meg az Úristen az ő szent nevének dicséretiért. Ha mi bizonyos hirem lészen, azonképen, miben

leszen itt az dolog, ez után is tudtadra adom. Adja az Úristen, hogy minden jó híreket ír hassak.

Irtam Buda alatt való táborban 26. oct. 1598.

Az te szerelmes urad

Thurzó György.

Közli:

KRÓNIKÁS.

Az egyházi élet köréből.

A «Jó Pásztor» IV. évfolyamából ez az ötödik szám. Ez is mutatja, hogy a szerkesztőt prot. íróink legjava támogatja nehéz munkájában, önzetlenül, pusztán a jó öntudat édes jutalmáért. A «Jó Pásztor» a tiszta evangéliumi szellem harcosa, szeretetet, hitbúzgóságot, keresztyén hűséget hirdet és tanít; Isten igéjét prédikálja a templomon kívül. Arra törekszik, hogy a Krisztus szellemét beleplántálja olvasói szívébe s az életbe. A «Jó Pásztor» közöl szép költeményeket, építő bibliai magyarázatokat, búzgó elmélkedéseket, történeti rajzokat, tanulságos elbeszéléseket s különféle fontos tudnivalókat az egyházi élet köréből.

A «Jó Pásztor» ára *egész évre csak 2 korona*, oly csekély, hogy a legszegényebb napszámos ember is járathatja. A lap árát a szerkesztőhöz, *Kovács Sándor theol. akad. tanárhoz Pozsonyba* (Konvent-u. 13.) kell küldeni. Aki mindjárt fizetni nem tud, annak a kedviért elvárunk aratás vagy szüret utánig. A ki *öt* előfizetőt *gyűjt*, a «Jó Pásztort» egy egész évig ingyen kapja.

Vigyázzatok és imádkozzatok! Amerikában egy szigetén megnyílt a föld és belseje tüzet, hamut, égő követ szórt a vidékre, eltemetett mindent, várost, mezőt, kertet, völgyet és hegyet. A hírek szerint 30,000 ember pusztult el s a romlás, halál sötét országa kezdődött a kietlen tájon. Hova lett vidámsága? pezsgő élete? égis ható lármája? Mi hasznát vette a kalmar város aranyának? suhogó selymeinek? Vajjon volt-e egy lélek, a ki Istenre, másvilági sorsára gondolt, mielőtt a vész reá szállott? Ha volt — annak nem kellett félnie a hirtelen számadástól, mert egy őszinte halk imádságszerű sóhaj lemosott róla minden szennyet. De a kik el voltak merülve a világ szerelmében, hogy álltak a nagy bíró elé? A kinek kezében habzó serleget, ajkán talán céda tréfát és hegyke dalt ért az ítélet és nem tudta már eldobni kezéből, vajjon mit válaszolt a kérdésre: hogy sáfárkodtál a rád bízott talentommal? A ki keményszívű, döllyfős volt és töredelmes megbánásra, megalázkodásra nem

jutott ideje, — óh hogy tudott megállni a szigorú tekintet előtt!? Adjunk hálát, hogy még élünk s nekünk még engedtetett kegyelmi idő rendbe hozni életünk számadását. Vigyázzunk és imádkozzunk, mert nem tudjuk sem napját, sem óráját, a mikor az embernek fia eljő. Használjuk fel hátra levő napjainkat, hogy bízó szemekkel, félelem nélkül nézhessünk utolsó óránk elé.

Jó könyvek. Kókai Lajosnál, a ki a protestáns könyvpiacot időről-időre meglepi egy-egy érdekes kiadványnyal, megjelent Papp Károlytól *Keresztelési és Esketési Beszédék*, többnyire Palmer nyomán dolgozva. A beszédék első sorban a lelkésznek szolgálnak segítség gyanánt, de hasznos olvasmány lehet minden keresztyén családban, a hol a szülők örömezt visszaemlékeznek arra a megható órára, a mikor frigyöket, vagy frigyök gyümölcseit az Úr házában megáldatták. Olvasásuk közben nem csak az emlék újul fel, hanem az emlék révén az ige is újra és újra hat bennök. E beszédék bibliai s keresztyéni tartalma derék tolmácsra talált, mert nyelve egyszerű, de erős, világos, építő. (1 kor. 20 fil.) A Tisza Kálmán temetésén mondott beszédék és imádságok szintén megjelentek egy füzetben s így a halálesetnek irodalmi emléke is van. Kiváltképp megkap a geszti prédikátor meleg s bibliai lelkét lehellő imádsága. (40 fillér.) — A Lorántfy Zsuzsánna-egylet évkönyvét is megkaptuk. Hatalmas arányokban fejlődő egyesület ez, melynek munkássága, gondja mindenre kiterjed. Mezíteleneket felruház, hajléktalanoknak fedelet nyit, az elhagyott, züllésnek indult gyermekek, cselédek lelkéről, testéről egyiránt gondot visel. Sajnos, még mindig több a segélyre szoruló, mint a segítség, de Isten kegyelme bizonyára célhoz vezérli szöllejének kitartó munkásait. — Az *Állatok világa* című nagy műből, mely a magyar irodalomnak rendkívüli gazdagodását jelenti, megjelentek az 50, 51, 52. füzetek Chernel István szerkesztésében. Chernel a madarak természetrajzában elsőrendű tudósunk s kedves világáról nagyon vonzóan tud írni. Mintha megértené a madarak csi-csergését. A szöveg mellett szép képek vannak. Az «Állatok világa»-t a Légrády-cég adja ki s egy-egy füzet ára 80 fillér.

A «*Magyar Szó*» a protestáns érdekeket védő napilap, komoly s erkölcsös irodalmi irányánál fogva is méltó támogató-sunkra. Határozott, alkut nem ismerő szabadelvűsége s magyarsága ismeretes. Ára negyedévre 7 korona.

Az **Evang. Theologusok Otthona** kiadásában megjelent és kapható (Pozsony, Konvent-u. 13.)

„**Kis Énekeskönyv**”

A keresztyén hívek lelki épülésére régi és újabb szerzők műveiből szerkesztette **Kovács Sándor**.

A magyar prot. énekköltészet virágainak gyűjteménye ez a könyv. A reformatió korától kezdve napjainkig minden korszak költői megvannak benne. Magános áhítatosságra, iskoláknak és gyülekezeteknek egyiránt ajánlható. A 12 íves szép tiszta nyomású könyv ára csinos kötésben 1 kor. 50 fillér, angolvászon kötésben 4 korona. Nagyobb megrendelésnél kedvezmény jár.

Protestáns Esték ^{II.} füzete.

TARTALOM:

<i>A monotheismus a görögök-nél és izraelieknél</i>	<i>Pukánszky Bélától.</i>
<i>A fejedelemasszony udvara</i>	<i>Kovács Sándortól.</i>
<i>A női kéz</i>	<i>Hegedűs Istvántól.</i>
<i>Sokrates</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Versek</i>	<i>Szabolcska Mihálytól.</i>
<i>A provençei troubadourok</i>	<i>Albert Józseftől.</i>
<i>Jean Paul a leánynevelésről</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>
<i>Az evangelium Japánban</i>	<i>Pröhle Vilmostól.</i>
<i>A munkáskérdés és a socialis reformok</i>	<i>Schulpe Györgytől.</i>
<i>Költözés más világba</i>	<i>Stromp Lászlótól.</i>
<i>Carlyle Tamás.</i>	<i>Jónás Jánostól.</i>
<i>A halotthamvasztás keresztyén álláspontról.</i>	<i>Dr. Masznyik Endrétől.</i>

A vaskos 20 nyomtatott íves mű ára **2 korona**, díszes angolvászon kötésben **3 korona**.

A megrendelések a **Balassa-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársasághoz** vagy **Kovács Sándor theol. tanár úrhoz Pozsonyba** intézendők

A legalkalmasabb konfirmációi ajándék

KOVÁCS SÁNDOR

IMAKÖNYVE

az evangyéliom népe számára.

Az egyházi irodalomban egyedül áll tartalmával, díszes kiállításával és olcsóságával.

A protestáns imádságok gyöngyeinek gyűjteménye. Az egyházi lapok szerint igazi hézagpótló mű, a minek egy prot. családból sem volna szabad hiányoznia.

A B.-Gyarmati Könyvnyomda Részvénytársaságnál

s minden könyvtárúsnál kapható.

Csinos keménykötésben 1 k. 60 fill

Díszes angolvászon kötésben, arany metszettel, finom minster papíron, csattal 5 k. — fill

Elefántcsont utánzat, vagy díszes bőrkötésben arany metszettel pergament papíron díszes csattal 8 k. — fill

Lelkész vagy tanító uraknak két havi leszámolásra bizományba is ad imádságos könyveket

a B.-Gyarmati Könyvnyomda
Részvénytársaság.